

АДВІЦІА АВЕІЛЬ РОМЖНЕСКЪ МОЛДАВЕ

ГАЗЕТЬ ПОЛИТИКЪ, ШИ ЛІТЕРАЛЬ.

GAZETTE POLITIQUE ET LITTERAIRE

ЕШІЙ.

Рѣзболиле ши деселе тѣлѣврѣй, кадре аѣ 8рматъ ă вѣкиме ă ачест пѣмжитъ, аѣ липсит дин а лѣй супрафацъ мѣлте монгементѣрѣн интересанте каре ар пытѣ лѣмила пе Історикъ ши пе Археологъ ă сале чеरчетърѣй, ăкнид деспре алѣ парте непозарѣ сѣй интересыл оаменилор, аѣ ними-чих сѣй аѣ ăстринат докъментѣрѣн прецвоасе. Ихмай сингур пѣмжитъл, крѣдичос дѣпозитар а одорилор че исъ ăкрединцауз, дескиде дѣ-книд ă ăкнид синял сѣй пентрѣ дѣ а ни ăп-самна вѣкѣ фінци дѣ оарекаре ăтъмплажън интересанте. Ди ачест жип вѣків Галаціум, а квръл ăидѣрѣн саѣ плекат дѣ фуриа тимплажън ши а варварилор, ни адвуче ăникъ амните дес-пре а са вѣке ст҃рѣлчире прын катакомбеле ши мѣлцимѣ монетелор античе, а кврора фелю ар фи ă старе а доведи: къ үниле дин колонїй Романе аѣ 8рмат а маѣ рѣмжитъ ă Дакія ши дѹпă че Ампуратъл Ауреліан, аѣ трае писте ăунерѣ легіоданиле латине.

Основите понтѣрѣй а Молдовій ар ăмфѣцоша че-речетъторѣлън рѣзултатѣрѣн ихмай пѣцин интересанте, ă липса лѣкрѣрѣй, ăтъмпларѣ фаворѣзъ ăн-сорѣнтире по-стѣре, ши акъм дѣкържинд аѣ фкѣт а съ дископери локъл 8нде поате ла 1686, кролъл Полоній Собіески, дѹпă че ла 2 Септ: саѣ съйт пе мовила Ребея, аѣ фост тѣлѣрѣт къ а са арміе ă ачѣ непорочитъ експе-диціе, каре аѣ костишт пе Молдова пе-рѣ-ф-а-челор маѣ прецвоасе а сале докъментѣрѣй.

JASSY.

Les guerres et le troubles fréquens, dont ce pays était anciennement le théâtre, ont fait disparaître de sa surface beaucoup de monumens intéressans, qui auraient pu éclairer l'Historien et l'Archéologue, tandis que d'un autre côté l'insouciance ou l'intérêt des hommes, détruisit ou égara des documens précieux. La terre seule, fidèle dépositaire des trésors qu'on lui confie, ouvre de tems à autre son sein pour nous signaler des événemens historiques. C'est ainsi que Galatium, dont les murs ont cédé aux outrages du tems et des barbares, rappelle à son ancienne splendeur, par les catacombes et la quantité des statues antiques et des monnaies dont l'espèce prouverait que plusieurs colonies Romaines continuèrent à subsister en Dacie même après qu'Aurélien fit passer le Danube aux cohortes latines.

Différens points de la Moldavie, offriraient à l'investigateur des résultats non moins intéressans. Au défaut de recherches, le hasard sert quelque fois nos intérêts et a fait dernièrement découvrir l'emplacement, où peut-être l'an 1686, le Roi Sobieski, après avoir monté le 2 Septembre la morila (mamelon) Rebeya, avait campé avec l'armée pendant son expédition désastreuse, qui coûta à la Moldavie la perte de ses plus chers documens.

Дој тинеръ пасторъ, мънжид **26 Април** търмъ лор да пъскът, лънгъ сатъл Мъшата **и** цънчтъл Фалциулы, а ѿ възът, по малъл дърмат **и** 8н8н пързъ о оалъ съфърматъ ши къ мометъ дъмпръшъстъ. Чертежъндъсъ **и** 8рмъ май вине, сај гъсит 871 бъкъцъ монедъ дъ арцинт ши 8на дъ азъ, челе май мълте фолрте мас- сиве (грасе) дин епоха лън Сигисмунд, Ка- зимири, Йоанши **и** политией Анхеате Данциг.

Прин ачъстъ афларе, мъзъевъ (кабинетъ) национал, ба днавъци **и** са кълещере нумизматика (дъ монеде).

ЦАРА РОМЪНЪСКЪ.

М. С. Сълтанъл а ѿ виневоит **и** чинсти къ декораций **и** дъ ампърцией Търчесъл **и** 8рмътоаре персоане; дин политицъ, по Д. Д. марелъ **и** Михаил Гика, марелъ логофът **и** Адредтций Б. Щирбей, секретаръл статълъ К. Кантакъзино, марелъ логофът **и** Трециар **и** висеричъ К. Бълънъ, марелъ вистие **и** А. Гика, логофътъ Тасіс Ралет, спътари **и** I. Съцъ, ага Алекс **и** Белъ, ага венчадъ Скарат Гика, протомедикъл К. Естютъл; дин оствъшъ **и** Д. Д. полковникъл Виконт **и** Грамон, мајор **и** барон Бороцин. (Романія.)

НОВІТАЛЕ ДИНАФАРЪ.

ТЪРЧІА.

Константинополи **4 Мај.** — Къноскутъл **Али Намик Паша**, че фъсесъ амбасадор **и** къртъ **и** Англій, сај нъмит **и** демълт генерал-Інспектор **и** ашъзъмънчърилор **и** сънгате **и** Имперія **и** Отоманъ.

Мониторъл **и** Отоман, къпринде **и** артикол прин **и** кариле фаче къноскутъ дървъца-цилор дин църн стрънне че а ѿ скопос **и** дниниа врео компънеде **М. С. Сълтанъл**, къмъ **и** май днанинте есте **и** дървънци **и** а чере пентръ ачъста дналта дъконре **и** М. Сале.

Дниницърилор **и** дъ **Смирна** артикол **и** дн **31 Април** а ѿ сонит **и** дофторъл **и** Адстріан Херцшлехер, ка дъпъ днисърчинаръ **и** гъвернълъ

Deux bergers, en menant le 26 Avril dernier, au pâturage leur troupeau, près du Village Mouchata, district de Faltzy, ont apperçus sur les bords d'un ruisseau un pot renversé et beaucoup de pièces de monnaies répandues. Après avoir fait des fouilles on trouva 871 pièces d'argent et d'or, la plupart très-massives et de l'époque de Sigismond, de Casimir et de Jean; ainsi que plusieurs monnaies de la ville anséatique de Danzig. Par cette découverte le Musée national enrichira sa collection numismatique.

Отоман, съ черчете же кътева цънчтъръ дин **Мик-Асіа** спре хотъриръ локърилор **и** днде а ѿ ашъза карантине дъмпротива чиимеи.

Асемене а ѿ фост сонит **и** аколо ачел **и** транспорт **и** кърбънилор **и** пърмаж **и** дъ **и** Дал-матія пентръ днтребинциаръ **и** васелор **и** вапор **и** Адстріей, ши каре кърбън **и** дн вънътате сај гъсит **и** фи **и** ши ачел дин **Англія.**

Газета Статълъ **и** пъблика **и** 8рмътоариле пентръ фериръ митчирий: **Д** 8рмъръ **и** фелърите-лор реформе, къ каре **М. С.** съ днделетици-ще, ши спре днделениръ **и** дъ олекаре мън-тъитоаре ръндъеле, **М. С.** днсъфлецит **и** дъ до-ринца **и** а сигъръпс министрилор **и** дръгъ-торилор **и** днлтей **и** Порцъ **и** дндъмънатикъ вълцъ, а ѿ виневоит **и** ли ръндъни **и** дндестъ-латъ лѣфъ пентръ каре а ѿ словоизит **и** 8рмътор **Хатишериф Ампъртескъ.**

„Скопосъл чел фолоситор, кариле **и** дам пропъс, ръндъни **и** дръгъторилор дндестълате лефи, есте: ка вътъмътоаръ **и** дефъмътоаръ **и** дъ леци, дъ религіе, дъ минте ши дъ политици спрятъ митчирие съ фіе дъ тот дъхъръдъчнитъ, аванд **и** а съ днгрижи дъ тревиле статълъ **и** прекъм ши дъ ачеле партикларе **и** непрътинире ши фъръничъ **и** интрес, ка прин ачъста съ се днфи-нице же феричиръ **и** църилор **и** Ампърций теле дръп ачел, дъ кърнид **и** дам оржидъйт, ка пре-лънгъ **и** къвънчоасиле инстръкций, ка каре съ дъмфълошацъ **и** даторииле фіешкъръл **и** дръгътор,

съ се алкотъасъши о лнадинъ кондикъ пе-
деситоаре пентръ десквителе граде де кал-
къръ къ каре сар лниновъци драгъторъл. Ми-
твиръ финъ дин челе май вредниче де пе-
десе калкъръ, апои ла трактарисиръ атинга-
тоаре де ачеа, съ ва трече ачест артиколъ
ли кондика педесилор. Лнадатъ че съ вор пъне л-
акъраре ачеле инстръкційши ачъ кондикъ, а-
тънче фиешкаре драгъторъ митвит лмпреднъ
къ митвигоръл, фъръ десквиръ рангълънъ ши
а персоанѣй, съ ва чеъта къ педесиле хотъ-
рите, кънд спре ачест скопос Гъвернъл ини-
асънъ ши а еве нъ ва липси де а чернета.
Пентръ каре, вогасъ Домнъл Дъмнезеъ, съ
ферѣскъ пе фиешчине де а съ авате дин калъ
мжнътвигоръл. ”

Ачѣстъ оржидъгалъ съвши адаос кътъръ кон-
дика педесилор че съ типъреще ши пентръ ка-
млата воницъ съ фіе тътъроръ къносокътъ, съв
пъбликатъши прин ачесте фой.

ФРАНЦІА.

Тестаментъл принцълъ де Талейран, съв
дат де нотариъл Д. Шателен, ла президен-
тъл цѣдекътореск. Принцъл нимеще де кли-
роноамъ Универсалъ пе дъкеса де Дино. Пре-
лннъгъ ачест тестаментъ, скріс де лнсъш мжна
принцълълъ, съ афлъ алкъратъ о декларацие
асемине де принцълъ скрисъ, ли каре съ днъ-
зълескъ причинилае политиче кареле ашъ лнде-
натъръиле сале съв десквите гъвернъръ, де
ла 1789 пънъ ла сфершитъл віецълъ сале. А-
чѣстъ декларацие, каре ли 8рма воницъ ръ-
посатълъ съ ва фаче къносокътъ фамиліеъ са-
ле тот одатъ къ тестаментъл, къприще че-
ле май къріоаже ашъръ аминте асъпра причин-
нѣ лнтъмпазърълоръ политиче де каре Та-
лейран съ лмпъртъшице. Тестаментъл ши
декларациа, сънтъ къ дата ашълънъ 1836;
асемине съ афлъ къприне ли ашънтръ, опри-
ръ формалникулъ принцълъ Талейран пентръ
клирономій сей де а пъблика а сале мемоаре

(Лнсъмнъръ) каре съ афлъ десквите ли Англія,
май лнаните деклът дъпъл тречеръ а трійчечъ
анъ де ла а са ръпосаре; поронинъдъле лнкъ
а деклара неадевърате, тоате челе каре сар
пъблика лнанитъ ачъ епохе съв ал сеъ ниме.

Принцъл воеше а фи лнморжнитъ ла Ва-
лансей, ши ашъ сфершитъ тестаментъл прин дес-
кларациа къмълъ молре ли религія Романъ-Ка-
толикъ-Апостолическъ.

Лнморжнитъл принцълъ де Талейран ашъ
8рматъ ли $\frac{1}{2}$ Май ла Парис. Дъпъ че ръпоса-
тъл съ ашъдълъ дин тън пе пат де парадъ,
къ соленитате ли а са лнкънцъ ли Улица
Сан-Флорентен, кортежъл къръга 8рма асеми-
нѣ шъсъ тръсъръ кръещъ, ера фоарте стрълъ-
читъши съв порнитъ ла 11 чѣсъръ кътъръ висе-
рика Днълцъръл, унде съ ва пънъ сектръл пъ-
нъ кънд, ли 8рма чеъреръ ръпосатълъ, съ ва
дъче ла Валансей. Марешалъл Сълт, баронъл
Паскіе, контеле Моле ши дука де Бргліе
цънъвъ капителе акопержнитълъ сектрълъ.

МАРЕ БРИТАНИА.

Сир Т. Хершел, ачел лнгъ астрономъ, ашъ со-
ситетъ 17 Май ла Лондър де ла Капълъ вънъ
Сперанце л Африка, унде ашъ петрекът патръ анъ
ли фачеръ оксервацийлоръ астрономиче пе єми-
фера съдникъ (партъ де чеъ кътъръ амъдъзи).
Дин каре лнкъръ ачѣста щинцъ мълтъ ва спо-
ри. Лнвъцаций вор сърва зъва лнгърълъ сале.

Ачеста есте лнвъцатъл пентръ карие съв
фост пъбликатъ: къ лнгъре челеланте дископе-
рий, прин ацеримъ телескопърълоръ сале (Сокене)
аф фи възъйтъ л ашънъ зъдирийши оаменъ лн-
рипацъши алтеле, лнкътъ юнъ леснес-кредиторъ
ащепта ачче пе пъмънт исходиръ лнжлоачилоръ
де а съ лнгълни къ ачъ дин ашънъ!

Принцеса де Капъ (Пенелоп Смит), ашъ
изъсъйтъ 15 Май ла Лондър о фінъ, че съ ва
нъмъ Пенелопа Бърбон де Капъ.

Васъл Греат Вестерн ашъ пътитъ ли чѣ
май маре графъ калъ де ла Ню-Йорк пънъ ли

Англія ѝ време де 14 юни ши вро кътева
чесори. Пориндуць де ла Нью-Йорк ѹ 7 Май
ла 9½ пънъ мѣсяца, а ѿ сонит ла Бристол ѹ 22
Май ла 10 думинѣцъ.

ДАНИМАРКА.

Двпъ 8и къре де дом мій де ани, афианжий
мистріа скълатърій (скобитърій) ла 8и град
Фоарте недеплини, Михел-Аншело а ѿ Фост
Линкото ѹи ал-15 век. Деккнди таr а ѿ Фост
скъзът пън ла епоха поастър. Италиа а ѿ про-
дъс пе үеніл пемъриториулы Канова, таr Да-
нимарка пе Торвалдсен, жмей контимпурани
ши емълаторій (ржвиитор) ѹи мижлокъ Ром-
ей че есте резиденциа Запелор Архитектъ-
реи, зъгрзвитърій ши скълатърій.

Де а ѿ Канова а фи токотит ка Пракси-
телес а епохій поастъре прин Фръмасиа сале
лъбрърій апой Торвалдсен агонисеще а фи нъ-
мит Зевксис. Ноціа Данеъзъ, къ арептате съ
фълеще де компатріотъл ей, фъкндиън чин-
стире ка 8и8и чел май дисамнат ал съвъвъ-
ват. Спре къношинцъ Торвалдсен а ѿ Фъкът
пе Копенхага, капитала патріей сале, двпъ а
са мадре, клирономъ а артистей сале аверъ,
дъмреънъ къ бънъска аваціе пентръ спориръ
статъелор, ши алтор лъбрърій; публикъл
а ѿ хотрят а фаче 8и мъзъем че ва пърта
иъмел е Торвалдсен ѹи каре съ вор депуне
капод'опериле (челе май де къпитене лъбрърій)
дикът пентръ ачѣста съвъвът о съвсъріере
де 35 мій галбинъ спре Литимпинаръ кел-
твенилор.

СВІДЕРА.

Новитале де ла Свицера лицинциаъзъ към-
ку ѹи партѣ ціосникъ де Валис а ѿ избѣгнит
о революціе. Щи кътева локъръ съ лънда-
цат арбор де словозеніе (адекъ 8и копачъ къ
о къчиълъ рошие ѹи семи де словозеніе).
Спън къмъкъ скопосъл ачестей тълвъръръ есте
лъмълъръ дрітвълъ а деосзвителоръ класъръ
щи адънаръ окърмънтоаре, ши обориъръ приви-

легіилор епископулы католик де ла Сион. А-
честе тълвъръръ съ пар а акъ садекаре релацие
къ ачеле үрмате ла Швиц. (Всѣлъ Аль: Но. 40.)

БЕЛЦІА.

Старѣ францістътоаре де финанцие а политіей
Бръксела причинище мълтъ фингриже; невога
а ѿ афиане, ла градъл чел май лънлтъ, ши гъвернъл
тотъш ну лъвоеще а съ фаче дъмпръмътъл.

ІСПАНИА.

Револта лъкъиторилор дин 8и локъръ а про-
винциилор Баскіче, асвра партидѣй Кастиліане,
съвъ лъцит де атемине а деосзвите локъръ де
ла Гвипъскоа, прекъм ла Андоан ши Вилаво-
на, а ачеле депе 8рмъ тълвъръръ ла Аонц а-
ве съ се омоаре бригадиръл Тарагъал дъкъ-
търъ револтанциј Кастилъ, карій издѣждът прин
ачѣста а съ фаче плѣкъцъ генералулы Еспар-
теро.

Банда лънъ Зорила, де 1950 оаменій лъкъ-
тънитъ, съвъ лънфрант ѹи 17 Май ла Фигера,
де 600 Христиеній, съвъ команда гъвернаторулы
де ла Герона. 180 Кастилъ съвъ омо-
рит, таr 100, дрітъ карій съ афла 8 офицеръ,
а ѿ лънкъпът а мжна Христиніенилор.

ІНДІИЛЕ ОРІЕНТАЛЕ.

Дипретарѣ чѣ маре де ла Калкъта пънъ ѹи
Европа, каре майнанге съ петречѣ ѹи 5 лънъ,
акъма съвъ петрекът прекъм аратъ скрикориае ла
Свец (Египет) ѹи 17 Зиле. Новиталие де а-
коло фак о дъмфрикошатъ зъгръвълъ деспре фол-
мѣ че 8рмъзъ а провинцииле опъсане. Оаменій
нъ пот 8мълалънъзъ политія Агра дин причина,
дървлълъ молитът че лърѣзъ дин тълвъриле че-
лоръ мърицъ де фолме; съ 8и къмъкъ 8и пъ-
ріи сар фи езит де мълцимѣ ачестор морци.

Капиталъ Енглез Кемпел а ѿ скъпат 103
копій де мадре, пе каре Індіеній ѹи дъчѣ пен-
тръ ка съвъ жъртвъскъ спре дъмблънъръ идо-
лилор.